

ВРЕМЕ СОЦИЈАЛНОГ МИРА ЗАВРШЕНО. ШТА ДАЉЕ?

• *Влада 100 дана „возила у леру“* • *Оцена за рад Владе - опомена*

Иако су премијер и председник Републике похвалили рад Владе у првих 100 дана, наводећи при том, пре свега јединство унутар саме Владе и као највећи резултат чињеницу да је Влада „отклонила претњу банкрота државе“, као и да се у ових 100 дана у Србији обрело више важних људи из међународне заједнице него за целог мандата претходне, усвајање буџета у законском року којим је Влада бар на папиру решила све економске проблеме и довела однос између прихода и расхода у раније договорене оквире са ММФ-ом, тешко да би се могли сложити готово и са једним од ових успеха. Уосталом, претходних дана је опозиција и струка рекла шта мисли о „успесима“ нове српске Владе.

Ипак, морамо да констатујемо да нити је Србија банкротирала (бар не службено), нити је ико то прогласио, иако је сваком ко прати стање републичке касе јасно да је Србија поодавно банкротирала, а да своје обавезе Влада финансира из позајмица, остављајући тако бреме враћања сад већ забрињавајуће високих дугова некој наредној влади и нашим потомцима. Исто тако, неприхватљива је и оцена чувара државне ризнице да је мерама Владе Србија спашена од глади, јер је свима јасно, а нарочито оним људима са дна да са примањима која имају не могу бити сити или се морају одрећи онога што је најважније, а то је храна која у комбинацији са трошковима становања „поједе“ 2/3 прихода просечног српског грађана. Чињеница да је Влада усвојила у законском року Предлог Буџета сама по себи ништа не значи, јер, ваљда је нормално да Влада поштује законе које је предложила и које је Парламент усвојио. То што су неке претходне владе усвајале Буџет у „минут до 12“, чак и буквално, ништа не мења у тој оцени. Јасно је једно - да се ради о слабир домаћинима који и надаље задржавају стару политику, а то је да троше и оно чега нема. Уосталом, о свему томе ускоро ће расправљати и Парламент, а ових дана стручна јавност је дала, у правилу, негативне оцене Буџета, односно оценила га са: „било би добро кад би могло“, „буџет је одличан, кад би био могућ“, „буџет је политичка пројекција, а мање економска реалност“, „једно с другим не иде“ и сл., а још горе оцене дали су привредници и предузетници.

Што се тиче ходочашћа светски важних људи Влади и Србији, они су углавном долазили да нам деле пацке, а не да закључе неке нове уговоре. Посебно су, и са правом, буџетом незадовољни Војвођани, који се све више по стандарду приближавају традиционално сиромашном југу Србије и чије плате су далеко испод републичког просека, па чак и у јавном сектору, где би требало, по логици ствари, да су плате уједначене. Окапанције о томе колики треба да буде део колача који припада Војводини и из кога се финансирају и јавне службе на територији северне покрајине се настављају и окончане су политичким договором републичког и покрајинског премијера, иако је сваком иоле писменом јасно колики део припада Војводини и војвођанским јавним посленицима, јер је он дефинисан Уставом. На тај начин показује се да Влада

Србије не поштује ни Устав, ни Закон, а да је политички договор изнад конститутивног акта, што је са аспекта легислативе веома забрињавајуће и показује да грађани Србије немају државу, већ имају политички договор. Ако се помене и чињеница да је Уставни суд начео бројна права северне Покрајине и тиме дао алиби новој Влади да и даље креше и оно мало права Покрајине да обавља поверене послове и послове из пренетих надлежности, види се и лицемерје једног од потпредседника Владе, који је причом о децентрализацији и прошао цензус, па на крају и постао део власти, а у пракси гуши исту ту децентрализацију јачањем функција централне власти.

Није само проблем и у буџету, који треба још потврдити у Парламенту, већ и у ребалансу буџета који је донет у септембру и који је пропустио да исправи неправду према одређеним категоријама запослених и према одређеним јавним службама. Ово брине и више због чињенице што је на преговорима синдиката јавног сектора, а првенствено синдиката из делатности просвете и науке постигнут консензус са министром школским и чуварем државне ризнице око тога да се ребалансом обезбеде паре за отпремнине оних колега који одлазе у пензију и да се покушају наћи средства да се одблокирају рачуни 50-ак школа у Републици (17 у Војводини) настали у првом реду и најчешће због правоснажних судских пресуда за које нису обезбеђена средства. Чак ни јавне изјаве министара Обрадовића и Динкића да је питање отпремнина решено није у ребалансу Буџета исказано ставком са које би се ова потраживања и измирила.

Преговори крајем августа између синдиката јавног сектора и ресорних министара просвете, науке и технолошког развоја и финансија и привреде били су прилика да се дође до каквог-таквог споразума и договора како да се превазиђу ови проблеми. Наравно, и онај најважнији који се тиче политике зарада у јавном сектору, као и политике пензија, пошто се 47,7% пензија финансира из буџета и пошто су и пензије и плате везане и усклађују се по истој формули дефинисаној Законом о буџету. За разлику од атмосфере на преговорима, у којима је исказана усмена жеља министара у Влади Републике Србије да се ови проблеми реше, није дошло до реализације ових обећања и из разлога што су сви синдикати листом одбили предложене протоколе о политици зарада у последњем кварталу ове године и у наредној години. И обећање да ће Влада донети Уредбу о коефицијентима у којој ће исправити неправду учињену већини запослених у јавном сектору чије су плате доведене на непримерено низак однос, остала је ипак само обећање, јер Уредба није донета, па чак ни у оном делу у коме су се договорили синдикати и Министарство школско – додацима на плату и проширење Уредбе новим звањима стеченим у примени Болоњског процеса и којих нема у оригиналној Уредби, па незапослени дипломирани који су завршили и акредитоване студије не могу наћи запослење у делатности, јер их Правилник о врсти стручне спреме не препознаје, као уосталом ни Уредба. Кривац за Правилник је министар школски, а за Уредбу Влада РС.

На тај начин критичари претходне Владе у којој су, нажалост, и сами суделовали, а сада као високи државни чиновници, министар школски и државни ризничар, понашају се на стари начин, одлагањем решења, купују време, а проблеми се и даље гомилају. Додуше, сви су они веома ангажовани да се и локалне самоуправе уподобе на начин као што је то формирана републичка власт, која, иако је и сама усклађена као „рогови у цаку“, троши време на политичке обрачуне са једним делом старе власти и поништавање изборне воље грађана, а не на то како да поправи оно што се поправити да и

нађе боља решења него што су то радили њихови претходници. У овом случају, пошто постоји континуитет власти у ресору просвете, а и делом је то у ресору финансија, тешко би се могло рећи да је нова власт нова, пре би се могло утврдити да је то нова-стара власт и да се не понаша прагматички и **de facto** и не да жели нешто да уради.

За разлику од колега из Уније који су у невреме организовали неуспешан једнодневни штрајк упозорења почетком школске године, наш Синдикат дао је Влади и ресорним министрима који представљају природне социјалне партнере овог Синдиката, довољно времена да покажу шта то намеравају да учине. Нажалост, они су време „100 дана“ потрошили утаман и ни један крупан проблем нису решили. Чак ни доношење Стратегије развоја образовања не може нас чинити задовољним, јер се ради о списку лепих жеља које не прати финансијски део који би омогућио и реализацију, јер са **3,1%** БДП за просвету и **0,3%** БДП за науку, тешко је да ће Србија моћи направити неки напредак у систему образовања или науке и технолошког развоја, јер друге земље издвајају и више него дупло за просвету и више него тродупло за науку. Проблем рационализације за који се Влада хвали да га реализује већ **4** године није довео до уравнотеженог односа између броја запослених, броја одељења и броја ученика. Шта више, иако је Законом одређено да ће се убудуће школе финансирати **per capita** (рок од школске **2014/15.** године) и поред чињенице да је број одељења мањи за **1.580**, да је **185** људи са отпремнинама напустило просвету, број запослених се и у прошлој години повећао за **163** особе. Веома је индикативно и да се поред пада са око **8%** ученика у средњим школама број наставника повећао за **18,95%**, а у основним школама (поред пада броја ученика од **16%**), број наставника је већи за **16,4%**. Увођење нових извршилаца присутно је и поред тога што су синдикати кроз систем листи за преузимање ограничили самовољу директора у школама да се то чини и због чињенице да и само Министарство даје конфузна тумачења начина на који се људи скидају са Листи, иако су латентни вишкови, односно запослени без дела, некад чак и без пуне норме. У овом процесу морамо, истине ради, признати да се нису најбоље снашли ни представници синдиката у школама, који често пута трулим компромисима са директорима онемогућавају своје колеге да дођу до дела или целе норме преузимањем.

Због свих ових чињеница тешко да новој-старој Републичкој Влади и ресорним министарствима можемо дати прелазну оцену, чак и због чињенице да они често пута тврде да су проблеме наследили, јер наша главна три социјална партнера – министар просвете, науке и технолошког развоја, министар финансија и привреде и министар рада и социјалне политике су били министри и у претходној Влади, па је тешко поверовати да у одлукама које је доносила претходна Влада нису и они активно суделовали. Овако, они оптужујући претходну Владу, оптужују и сами себе.

Наш Синдикат и Независни синдикат јавних служби већ су упутили одређене захтеве ресорним министарствима и Влади Републике Србије са захтевом да се постигнути договори поштују, а не да остану мртво слово на папиру, по цену да се у остваривање ових захтева (нажалост и неиспуњених обећања министара Обрадовића и Динкића) укључе поново сви они који су нам и досад помагали да се нека од ових права реализују, попут републичког Омбудсмана, Повереника за заштиту равноправности, друштвене и стручне јавности, **ILO**, **MMF**-а, па чак и дипломатских и конзуларних представништава у нашој земљи.

Истеком „100 дана“ окончан је и социјални мир између социјалних партнера, па се са правом поставља питање: Шта даље? Узимајући у обзир претходна искуства, тешко је очекивати генерални протест свих запослених у просвети, тим пре што су неки од синдиката сада део власти, као нпр. синдикати из СССС, односно АСНС, а и с обзиром на искуства прошлогодишњег штрајка, када су неразумним наставком тог штрајка штрајкачи доведени у позицију да им плате буду умањене, а да све време проведено у штрајку морају надокнадити, што не значи да се у догледно време неће акумулирати све веће незадовољство запослених и довести до општег протеста. У сваком случају, остаје могућност преговора, па и других средстава синдикалне борбе.

Београд, 30.10.2012.год.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач
генерални секретар СрпС

